

12.06.2012

Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen
osasto
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö 30.3.2012 OM 13/69/2008

YHDYSKUNTASEURAAMUKSIA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUS

Turun hallinto-oikeus esittää kunnioittavasti lausuntonaan otsikossa mainitusta lainsäädäntöehdotuksesta seuraavaa:

Ehdotus koskee hallinto-oikeuksia siltä osin kuin siinä säädettäisiin muutoksenhausta aluejohtajan oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen. Valituskelpoisia päätöksiä olisivat ehdotuksen 88 §:n mukaan päätökset

- yhdyskuntaseuraamuksen lykkäyksen tai keskeyttämisen peruuttamisesta
- tuomitulle annetusta kirjallisesta varoituksesta
- matkakustannusten korvaamatta jättämisestä tai korvaamisesta alhaisempina kuin tuomitu on osoittanut niiden olevan
- ehdonalaisen vapauden valvontaan asettamisesta ja
- sakkopalveluun pääsemisen epäämisestä.

Valitus aluejohtajan päätöksestä tehtäisiin siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätös on tehty. Tällä hetkellä voimassa olevan organisaatorakenteen mukaan Turun hallinto-oikeuden tuomiopiirissä ei ole yhtään aluejohtajaa, joten valitukset eivät tulisi Turun hallinto-oikeuteen. Toimivaltaisiin hallinto-oikeuksiin tulevien valitusten määrää on vaikea arvioida, mutta todennäköisesti juttuja joka tapauksessa tulee jonkin verran. Pakollinen oikaisumenettely kuitenkin rajoittanee valitusten määrän kohtuullisen pieneksi.

Asioiden laatuun nähden on asianmukaista, että hallinto-oikeuden kokoonpano on näissä asioissa samanlainen kuin vankeuslain mukaisissa hallintovalituksissa eli yksijäseninen.

Lakiehdotuksen aineellisen sisällön osalta hallinto-oikeus kiinnittää huomiota muutoksenhakuoikeuteen sekä matkakorvauksia koskevaan 32 §:ään.

Matkakorvauksia koskevassa 32 §:ssä säädettäisiin, että Rikosseuraamuslaitos maksaa rikoksesta epäillylle yhdyskuntaseuraamusten edellytysten selvittämisestä ja täytäntöönpanosuunnitelman laatimisesta aiheutuneet tarpeelliset matkakustannukset. Rikosseuraamuslaitos maksaa tuomitulle täytäntöönpanoon kuuluvaan valvontaan ja toimintaan osallistumiseen liittyvät matkakustannukset, jos hän ei kykene niitä itse kohtuullisesti maksamaan eikä ole oikeutettu saamaan kustannusten kattamiseksi korvausta toimeentulotukena. Kustannuk-

set maksetaan halvimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuneiden kustannusten mukaan.

Muutoksenhakuoikeus olisi ehdotuksen 88 §:n mukaan vain tuomitulla. Rikoksesta epäillyllä ei olisi muutoksenhakuoikeutta. Kuitenkin on ajateltavissa, että esimerkiksi rikoksesta epäillylle korvattavien matkakustannusten tarpeellisesta määrästä saattaa syntyä erimielisyyttä yhtä hyvin kuin tuomitun kohdalla.

Hallinto-oikeus pitää matkakustannusten korvauksen sitomista toimeentulotukioikeuteen ongelmallisena. Toimeentulotuki on siitä annetun lain 1 §:n mukaan sosiaalihuoltoon kuuluva *viimesijainen* taloudellinen tuki. Oikeus toimeentulotukeen syntyy toimeentulotukilain 2 §:n mukaan vasta sen jälkeen, jos henkilö on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentulo turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai *muulla tavalla*. Nyt lausunnolla olevassa lakiehdotuksessa Rikosseuraamuslaitoksen maksama matkakorvaus on säädetty viimesijaiseksi toimeentulotuen jälkeen. Säännökset olisivat asiallisesti ristiriidassa keskenään. Hallinto-oikeus pitää tuomitun oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisempina selaista sääntelyä, että Rikosseuraamuslaitos maksaisi tässä tarkoitetut matkakustannukset edellytysten muuten täytyessä aina ilman kunnallisen toimeentulotukijärjestelmän sekoittamista asiaan.

Muutoksenhakua koskevassa 88 §:ssä todetaan matkakustannusten osalta, että muutosta saisi hakea matkakustannusten korvaamatta jättämisestä tai korvaamisesta alhaisempina kuin tuomittu on *osoittanut* niiden olevan. Säännöksellä tarkoitettaneen kuitenkin tilannetta, jossa kustannukset on korvattu tuomitun *vaatimaa* alhaisempina. Tältä osin tekstin tarkennus olisi paikallaan.

Lausuntopyynnössä pyydettiin tuomaan esiin, miten sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu yhdyskuntaseuraamusten määräämiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa lausunnonantajan omassa toiminnassa tai nähtävissä olevissa muiden toimijoiden käytännöissä. Tähän kysymykseen Turun hallinto-oikeudella ei ole esitettävänä näkemystä.

Hallinto-oikeuden ylituomari

Hannu Renvall

Hallinto-oikeustuomari

Paula Olenius